22.2.2011

תכנית הקמת גינה מזמינה - גן הקיימות

כתבה: שלומית ליפשיץ

רציונאל

כמחצית מאוכלוסיית העולם גרה כיום בערים ומספר זה צפוי שיעלה בעתיד. בישראל חיים בערים מעל ל- 90 אחוז מכלל התושבים. תהליכי העיור והפירבור, הנוגסים בשטחי הבר המועטים שקיימים, יצרו בארץ, כמו בכל העולם, משבר מגוון מינים חמור, שהוא תוצר של הפגיעה שנעשית על ידי בני האדם במערכות האקולוגיות. שימור מגוון מיני בר בשטחים עירוניים הוא פעילות בתחום הקיימות שתסייע לשמור על מגוון המינים גם לדורות הבאים מחד ומאידך מאפשרת מרחב חינוכי בו יוכלו התלמידים לגלות, להכיר ולחקור מגוון מיני בר בחצר בית הספר באופן בלתי אמצעי וחוויתי.

גינה מזמינה, (באנגלית : 'Wildlife Garden') זו גינה המוקמת בכוונה למשוך מגוון של בעלי חיים וצמחים מהטבע: צמחי בר, ציפורים, פרפרים, בעלי חיים שחיים מתחת לאבנים, קיפודים, חרקים שונים ועוד. בגינה ניטעים צמחים הידועים כמושכי פרפרים וחרקים אחרים וכן צמחים מושכי ציפורים לסוגיהן. מרכיב משמעותי בצמחים הניטעים, נשתלים, או נזרעים בגינה המזמינה, הם צמחי בר וכן צמחי א"י (צמחי חקלאות קדומה משבעת המינים וצמחים מארבעת המינים). כמו כן מושמים בגינה מרכיבים מושכי בר נוספים: בריכת מים, אבנים, בולי עץ, מתקני האכלה ומתקני קינון לציפורים ולדבורים. שיטת הגינון בגינה המזמינה היא אורגנית והניהול שלה, מבחינת עישוב והתערבות גינונית אחרת, מצומצם.

היעדים

בחצר בית הספר יש מרחבים עם מגוון ביולוגי עשיר בהם התלמידים והקהילה מכירים וחוקרים ומתקרבים אל הטבע ולומדים לשמור על מגוון המינים. הגינה מהווה מרחב לימודי בו מומחשים עקרונות ומושגים מהחומר הנלמד ואף מתקיימים בה חלק מהשיעורים.

התלמידים מפנימים את הערכים: קיימות - שמירה והגנה על מגוון מיני הבר כחלק מתפיסת עולם המקיימת ומגנה על הסביבה על חסרי הישע.

לו"ז להקמת הגינה

תאריך - תקופת השנה	הפעילות
סתיו – ספט- דצמבר	מיפוי טופוגרפי של השטח, הכרת האורגניזמים שכבר ישנם, הקמת גדר ושער (אם צריך) תכנון הגינה- שרטוט, זריעת פרחי בר, בנית מסלעה הטמנת גיאופיטים, הקמת שלולית החורף הקמת הבריכה פרישת מערכת השקיה העמדת מיכלי אסוף למי גשמים
ינואר-אפריל	הוספת בולי עץ ואבנים, הוספת חיפוי גזם התקנת מתקנים להאכלה, שתיה ולקינון שתילת צמחים מושכי פרפרים וציפורים שילוט בנית סוכת תצפית הכנת קומפוסטר

פינות נוספות שיכולות להיות בגן

פינת חי

חממה

גינת ירק לימודית - אורגנית, חסכונית במים,

פינת יצירה מפסולת

פינת "קח-תן"

פינת שדה בור

פינת ישיבה מפסולת

פינת עקבות בחול

פינת איסוף מי טל

פינה גיאולוגית

מד גשם

המרכז לטיפוח ציפורי הבר בחצר הבית
http://www.yardbirds.org.il

רשימת ציוד דרוש

כלי עבודה : מעדרים, מגרפות, מקוש, קלשון

מערכת השקייה

קומפוסט

זרעים, שתילים, פקעות

גזם לחיפוי קרקע

סלעים

מחסן לכלי עבודה

כפפות

משקפות

מגדירי ציפורים וצמחים

מחסה / מסתור

שותפים לתכנון הקמה והפעלה

בית הספר

מועצה מקומית/אזורית – היחידה לאיכות הסביבה ומחלקת החינוך

צוות המורות ובעיקר המורות למדעים

נאמני גן הקיימות – תלמידים + הורים + גמלאים מתנדבים

המרכז לטיפוח ציפורי הבר בחצר

החברה להגנת הטבע?

קרן קרב?

מקורות מימון

10,000 ₪ בית ספר "ירוק"

תרומות

תרומות מההורים והקהילה – מוצרים יד שניה

משרדי ממשלה – חינוך / הגנת הסביבה

קרן קרב?

המרכז לטיפוח ציפורי הבר בחצר הבית
http://www.yardbirds.org.il

עלויות משוערות		
מס	**פרוט**	**מחיר בש"ח**
1	מערכת השקייה- פרישת מערכת טפטוף עם מחשב בשטח של 1 דונם	2000
2	100 ק"ג קומפוסט	350
3	2X יריעות פי וי סי בגודל 4X4 בעובי 0.8 מ"מ להקמת בריכה ושלולית	1440
4	אבני גיר לשים סביבה בריכה, להקמת מסלעה – ולפיזור בשטח כ 50	1,500
6	כ 60 שיחים – לפי רשימה – מזמיני ציפורים ופרפרים.	600
7	מספר צמחי מים לבריכה ולגדותיה	100
8	כ 20 דגי גמבוזיה	60
10	זרעים ופקעות של פרחי בר	300
12	הקמת סככת מסתור (אפשר מחומרים פשוטים או סככה עם מטפס עליה)ספסל ישיבה רצוי מחומרים ממוחזרים.	2000 חומרים
13	5 מעדרים, 5 מגרפות, 5 מקלטרות, כפפות	1500
14	5 תיבות קינון	250
15	הנחיה וייעוץ לגינה ולפעילות בגינה 4 בקורים של 2 ש"ל 520 כל פעם	2080
	סה"כ	**12,180 ₪**

<u>יועצים מלווים ומדריכים</u>

1. שלומית ליפשיץ- טיפוח ציפורי הבר בחצר
2.

בברכה

שלומית

שלומית ליפשיץ

טיפוח ציפורי הבר בחצר
www.yardbirds.org.il
רחוב הזוהר 10 הרצלייה 46405
סלולארי: 054 7689948
טלפון: 09 9540523
פקס: 09 9575995
דוא"ל: shlompof@netvision.net.il